

MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIXA
2008ko maiatza 73. zenb.

KALARUTXI

Baserritarrak
merkatuan

Mutriku Etko
neskak nagusi

Mutriku
berdintasunaren
bidetik

Euskal dantzak
puri-purixan

USANDIZAGA

damian

Astilleroan hasitako kamioilaria

sukaldeak - armairuak - egongelak
logelak - bainuak - liburutegiak

www.akilape.com

akilape

Mijoa Industrialdea z/g 20830 Mutriku Tfnoa: 943 60 43 34 -Faxa: 943 60 40 76

1- Aurpegi eta gorputzeko tratamenduak

2- Masajea :

- Estetikoa
- Terapeutikoa

3- Drenaje linfatikoa

4- Depilazioak :

- Beroa
- Hotza
- Elektrikoa
- Laserra

5- Pedikura - Manikura

6- Makillajeak

7- Mikropigmentazioa

8- Hidromasajea

9- Kontsulta medikoa

10- Dietista

Pisua kontrolatzeko dietistaren kontsulta.

Zure itxura hobetu gure aholku eta gorputz tratamenduekin!

Estetika eta Terapia Institutua

Zeure gorputzeko azal goxoaz gozatzeko gorputzeko edozein ataletan depilazio azkarra, progresiboa eta segurua

LASERRAREN PLAZERRA PROBA EZAZU!

ESKaintza bereziak!

Beheko Plazan, 5
Tlfnoa.: 943 60 42 29
20830 Mutriku

Kalaputxi hilabetekarixa

Argitaratzailea:

Karenka komunikazio elkarte
20830 MUTRIKU

Telefona: 943 60 34 68 / 635 74 83 93

e-maila: kalaputxi@topagunea.com

Laguntzailea: Mutrikuko udala

Tirada: 2.000 ale

Lege Gordailua: SS-787/01

ISSN: 1579-4792

Inprimategia: GERTU. Oñati.

Banaketa: Mutrikuko Institutuko
azken mailako ikasleak

*Kalaputxi ez du bere gain hartzen
aldizkarian adierazitako esanen eta
iritzien erantzunkizunik.*

Eskerrak ematen dizkizue aldizkari hau
kaleratzea posible egin duzuen guztioi

Mutrikuko Udaleko Euskara
Batzordeak diruz lagundutakoa

Gipuzkoako Foru Aldundiak
diruz lagundutakoa

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA SAILA
Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza -k

diruz lagundutakoa

a u r k i b i d i a

Informazioa	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6-7
Bi hitzetan	8-9
Komikixa	9
Lan giruan	10-11
Historixa	12
Karenka	14-15
Gizartia	16-17
Kirola	18-19
E-gazte!	20-21-22-23
Zorion agurrak	24
Argazki zaharrak	25
Agenda	26

IRITZIA

ENPATIA

Enpatiarako ahalmen handia omen daukagu gizakiok. Hau da, besteren baten azalean sartu eta momentu zehatz batetan pasatzen ari zaiona, edo sentitzen ari dena ulertzeko gai omen gara. Garapen intelektualaren beharra duen sentimendu bat da; autistek, esaterako, ahalmen hori gutxituta dutela diote zenbait iker-tzailek.

Enpatiarako ahalmena, bereziki, bizitzako gertaera gogorren aurrean erabiltzen delakoan nago. Heriotza baten aurrean, esaterako, bestearen azalean sartu eta haren tristezia ulertu eta sentitzeko gai gara; batez ere, hurbil ukitzen gaituenean. Agian, horrelakoetan bakarrik hartzen dugu tartea hain ariketa aberasgarria egiteko. Izan ere, momentu bat hartu eta bestearengan pentsatzea eskatzen du, eta egungo gizartea ez dugu, tamalez, horrelako ekintzetan oinarrituta eraiki.

Bestearen azalean sartzeko gaitasun handia duten pertsonak elkarrizketarako eta besteari entzuteko prestutasuna dutenak izaten omen dira. Berriro ere, egungo gizartean modan ez dauden jarrerak.

Enpatia, beraz, denok daukagun ahalmena izan arren, erabilera gutxikoa edo zailakoa da (inoiz ez baitugu lortuko guztiz bestearen azalean sartzea). Baina gehiagotan erabiliko bagenu, agian, gauzak beste modu batetara ikusiko genituzke, eta holakok edo halakok egindakoaren aurka gogor hasi aurretik zergatiak pentsatzeko astia hartuko genuke, guztiok. Batzuetan, uste baino autista gehiago gaudela dirudi.

Garbiñe Garagarza

intereseko telefonoak

OSASUNA

Anbulatorioa (Osakidetza).....	943 60 43 00
DYA zentrala.....	943 46 46 22
Mendaroko ospitala.....	943 03 28 00
Odol emaleen taldea.....	943 60 39 30
Javier Otxagabia botika.....	943 19 50 26
Lon Apraiz botika.....	943 60 32 50
Laialdiak	943 46 11 11

ADMINISTRAZIO BULEGOAK

Udaltzaingua.....	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Udaletxea.....	943 60 32 44
Turismo bulegoa	943 60 33 78
Posta zerbitzua	943 60 30 44
Bake Epaitegia	943 60 70 49
Itas etxea.....	943 60 34 00
Ur patzuegoa.....	902 30 22 22
Mankomunitatea (trasteak eta zaborrak)	
.....	943 70 07 99
Alde Zaharra eraberritzeko zerbitzua.....	943 60 34 18

IKASKUNTZA-IRAKASKUNTZA

Goizeko Izarra ikastola.....	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 36 27
Udal euskaltegia	943 60 30 94
Musika eskola.....	943 60 37 80
Haur eskola publikoa	943 60 41 19

GIZARTE ONGIZATEA

Gizarte Ongizate zerbitzua.....	943 19 50 81
Anai Arte jubilatuen egoitza	943 60 34 10
Mikel Deuna zaharren egoitza.....	943 60 38 71

ZEBITZUAK

Pesa	902 10 12 10
Eusko Trenbideak	902 54 32 10
Loiuko aireportua.....	905 50 50 05
Hondarribiako aireportua	943 19 23 47

BESTE BATZUK

Liburutegia.....	943 60 41 82
Kiroldegia	943 60 31 75
Gasolindegia.....	943 60 32 10
Miruaiz Frontoia.....	943 60 46 79

Autobusak

MUTRIKU – DONOSTIA – MUTRIKU

Mutrikutik	Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
	Zapatuak	10:00 / 16:30
	Jai egunak	10:00 / 19:30
Donostiatik	Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
	Zapatuak	11:30 / 19:30
	Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKU – BILBO – MUTRIKU

AUKERAK:

1. BIZKAIBUSen autobusa hartu Ondarroan:
1- 6:10ean hasi eta 20:10 arte orduro.
2- 6:40ean hasi eta 19:40 arte orduro.

2. PESArean autobusa hartu Eibarren, haraino Euskotrenen

DEBARA

Astegunetan: 7:20tik 21:20ra, orduro / Jai egunetan: 8:20tik 21:20ra. orduro

ONDARROARA

Astegunetan: 6:55etik 20:55era, orduro / Jai egunetan: 7:55etik 20:55era, orduro

Trenak

Tren guztiak, adierazitako lehenengo ordutik aurrera, **ORDURO**

DEBA – DONOSTIA – DEBA

Debatik 6:44-7:44-...-21:44

Donostiatik 5:47-6:47-...-20:47

Jai egunetan 8:44etan hasiko dira

DEBA – BILBO – DEBA

Debatik 6:43 -7:43 -...-20:43

Bilbotik 6:00 -7:00 -...-20:00

Jai egunetan 8:43etan hasiko dira

DEBA – EIBAR – DEBA

Debatik 6:43 / 7:43 / ... / 21:43

Eibartik 6:13 / 7:13 / ... / 21:13

Jai egunetan, 8:43etan hasiko da

Jai egunetan, 8:13etan hasiko da

Zaintzako Botikak (Mutriku – Deba)

MAIATZA

23tik 25era	M. Cristina Riveiro (Lon Apraiz)
26tik 29ra	Javier Otxagabia
30 eta 31	Lon Apraiz

EKAINA

1ean	Lon Apraiz
2tik 5era	M. Cristina Riveiro
6tik 8ra	Amaia Zalduegi (Javier Otxagabia)
9tik 12ra	Lon Apraiz
13tik 15era	Javier Otxagabia
16tik 19ra	Amaia Zalduegi
20tik 22ra	M. Cristina Riveiro (Lon Apraiz)
23tik 26ra	Javier Otxagabia
27tik 29ra	Lon Apraiz
30ean	M. Cristina Riveiro

Botikak

OTXAGABIA: 689 58 57 59 • APRAIZ: 630 05 50 97
ZALDUEGI: 669 26 22 01 • RIVEIRO: 667 33 88 90

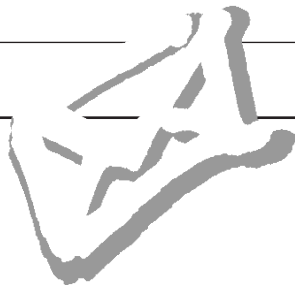
KAI JATETXEA

- Egunekeo menua eta menu bereziak
- Karta
- Bataio, Jaunartze, Ezkontza bazkariak
- Enpresa bazkariak...

MADALENA AUZOA, 4 - TEL.: 943 60 33 44 / 943 60 41 34

Gogoratu gutun guztiek agertu behar dutela nork idatzita datozen, nahiz eta ezizenez, inizialez edo bestela sinatuta argitaratu. Ez da argitaratuko norena den agertzen ez duen gutunik.

Utzi esateko duzuna Barrenkalea, 12 - beheko buzoian edo kalaputxi@topagunea.com helbidean.

BERDEAK HORITZEN EZ, BAINA MARROIAK BERDETZEN BAI

Kalaputxiko azken alean ANVko kideek eskainitako aholkuei jarraituz, saiatuko gara. bai, inoren "txontxongilo" ez izaten. Ezta zuenak ere.

"Erreferendum"aren balioa berraurkitzea zoriontzekoa da, benetan, Alkatetzan egon zinetenean, horretarako denborarik ez baitzenuten aurkitu. Hala ere, inoiz beranduegi ez denez, zorionak, eta jakin ezazue gure ingurumena zaindu eta babestearen aldeko erreferendum eskaera guztietan lankide izango gaituzuela. Portu berriaren proiektuan kokatuta dagoen lehenengo fasea bera ere -Kanpoko Babes Dikea- asko hobetu daitekeelakoan gaude.

Baina ez gara hor bakarrik gelditzen. Herritarron partaidetza aktiboa bultzatu nahi dugu. Gure etorkizuna "eratzeko" eta ez "aukeratu" ahal izateko bakarrik. Horretarako hasi gara lantzen, besteak beste, NIPak bezalako tresnak. Gipuzkoako Foru Aldundia, azkenaldi honetan, ildo berdina markatzen dabilena hain zuzen.

Hirugarren zinegotziaren inguruan, Mutriku osoak ondo daki gu ez garela inoiz "legeak" ematen zigun hirugarren zinegotzi horretaz jabetu. Ez dugula inoiz 3. aulki hori hartu eta, gutxiago oraindik, kobratu.

"Txupatxus"aren kontuan, jakin ezazue egiten duguna gure herriaren ondarea, natura, ongizatea eta bizitza kalitatea babestu eta bultzatzeko egiten dugula. Eta aurrerantzearen ere horretan saiatuko garela, besteak beste, aurretik jasotako "marroiak" berdetzen.

Herritarron esanetara,

Mutrikuko Berdeak + Independentiak

URTEBETE ETA GERO....

Maiatzaren 27an, duela urtebete udal hauteskundeak izan genituen. Azken boladan ohituta gauden moduan, Ezker Abertzaleak ilegalizaturik aurkeztu behar izan zuen bere burua, Espainiako estatu ez demokratikoak hala nahi izan zuelako.

Emaitzak argigarriak izan ziren: PNVk sekulako jipoia jaso zuen, Berdeak indartsu sartu ziren eta EA zein Ezker Abertzalea bere horretan mantendu ziren. Herriak emandako botoen arabera, PNVk 4 kontzejal, ANV 4, Berdeak 2 eta EAK 1.

Jeltzaleek gehiengo osoa galdu zutelarik, negoziazio aukera berriak sortuko zirelakoan geunden, Espainiako lege sasidemokratikoari ihes eginez, Mutrikuko herriak agertutako borondateari kasu egingo zelakoan geunden, betiko "demokraten-gandik" ez genuen besterik espero...

Okerragoa izan zen, Pleno aretotik aulkiak kendu zizkiguten, ez genuela ezer kobratuko... lana bai, etortzeko Batzordeetara, baina kitto!

Harrezkero zenbait bilera burutu genituen, PNVko udal hautetsiekin eta baita Mutrikuko Uri Batzarreko partaideekin ere. Aukera desberdinak jorratu genituen, era batekoak zein bestekoak, baina ez zuten konpartitu nahi. Herriak eman gabeko gehiengoz gobernatu nahi zutela, eta bai gobernatu ere. Hainbat puntutan, Berdeak, EA eta gu elkarrekin agertu arren (7 kontzejal), eurek nahi dutena erabaki dute, 4 kontzejalekin!!

Bestalde, Udal Gobernua, PNVk eta Berdeek osatzen dute. Udal Batzordeak ere bi

hauen eskuetan daude. Diru pila bat kobratzen dute, lana guztiok egin arren.

Hirigintza Batzordea hamabostero batzen da, beste Batzorde batzuk hileroko konbo-katzen dira eta beste batzuk batek daki... Ez dago dinamika, beste batzuetan garrantzirik ere ez. Ez goaz, ez, bide egokitik.

2008ko udak aurrekontuak PNV eta Berdeen botoekin onartu dira. Ez dute Mutrikuren dekadentzia ekonomikoa, kulturala eta soziala berbideratzeko balio, betiko kantu txarreko txorienak dira aurrekontu hauek. Esfortzu handia egin dugu aurrekontuei begira, hainbat ekimen aurkeztu ditugu eta gauza gutxi batzuk izan ezik, ez dute ezer onartu.

4+4+2+1

PNV herri borondatea lapurtuta dauka, gure 3 kontzejal hartu dituzte eta. Berdeek ez digute hartu, baina ez digute bideratu nahi, eskatu diegun arren. Ezkutatuta daukate. Erraza da, borondate demokratikoa behar da, besterik ez.

Iruzur egunak

Honen harira, maiatzaren 27an eta 29an kalera aterako gara, egoera hau salatzerako. Salatu beharra dago, guztiok jakin dezagun zein joku maltzurretan dabilzan. Gure aldetik lanean jarraituko dugu, Batzorde guztietan alternatibak aurkeztuz. Lana bai, baina demokrazia ere bai.

Maiatzaren 27an, arratsaldeko 7,30etan, Beheko Plazan bilduko gara, "Errespetoa Herri borondateari" lemapean, eta 29an Goi-ko Plazan arratsaldeko 7etan, plenora joan eta kontzentrazioa egiteko. Hemengo leloa, "Mutrikun demokrazia zero!" izango da.

Gure aldetik animoa luzatu nahi dizuegu eta gonbidapena ere bai, gurekin batera egoera ez demokratiko hau salatu eta gainditi dezagun.

Mutrikuko Ezker Abertzaleko udal taldea

PLAZARA DANTZARA...!

Erromeria inguruko jaiek tradizio zabala dute Euskal Herrian. Garai batean txistua eta danbolinaren soinuak dantzatzeko ziren jai haiek berreskuratu nahian, ahalegin ikaragarriak egiten ari dira gure herrietako dantza taldeak, eta horietako bat dugu Mutrikuko Gure Ametsa dantza taldea

Urtarrilean hasi ziren dantza ikastaroak, eta ordutik hona, astero-astero, hutsik egin gabe, gaueko bederatzietatik aurrera Gure Ametsa dantza taldeko kideek, musutruk, euren denbora libre eta pazientzia eskaintzen diete frontoira hurbiltzen diren herritarrei. Adin guztietakoak dira partaideak, emakumeak txapeldun. Fandangoa, arin-arina, herri dantza, txulalai, larrain dantza... denetik ikasteko aukera paregabea, maiatzaren 31n bere emaitzak emango dituen.

Dantza tradizionalen ardura, batez ere, dantza taldeek hartu dute bere gain eta talde horiek dira tokian tokiko erritua eta ikuskizun saioetan dantzatzeko dutenak. Baina dantzaren jolas alderdia galtzen joan dela ikusita, talde horiek plaza eta erromerietako dantza soziala berpizteko zenbait ahalegin egin dituzte azken hamarkadan. Plazak hustu eta dantzatzeari utzi omen dio gizarteak, eta joera horri buelta eman nahian hainbat saio antolatzen hasi dira. Adibidez, herri-dantza izeneko dantza bat sortu zen Baztango mutil-dantzaren eta iparraldeko jauzien ereduaren oinarrituta. Aipatu dantza Euskal Herri osora hedatu zen.

Bide luzeagoa izan duena Lizarrako Larraindantza izan da. Larraindantza hedatu eta "dantza nazional" gisa sustraitzeko egindako ahalegin ikaragarriak bere bidea egin du hogeitau urte luzez. Ordutik hona herri eta hiri askotako jaietan Lizarrako dantzak aparteko harrera izaten du jaietako egitarauetan.

Jakiminak bultzatuta Larraindantzaren inguruan murgilduko gara eta horretarako Lizarrako Ibai-Ega Dantza Taldeak dantza honi buruz eginiko lanean oinarritu; "Lizarrako Larraindantza deskribatzeko eta definizio bat emateko orduan, esan daiteke borobilean dantzatzeko den eta suite izaera ematen zaien zazpi zatitan banatzen den dantza mistoa dela. Gaur egun, dantza osatzen duten zatiak ondorengo hauek dira: 1. Kalejira (aurkezpena eta kalejira); 2. Katea (aurkezpena, katea eta 3/8); 3. Fandangoa (fandangoa eta Abestia); 4. Baltsa; 5. Jota Zaharra; 6. Bolerak; eta 7. Bukaerako kalejira.

Lizarrako dantzak aparteko harrera izaten du jaietako egitarauetan.

Sortu zenetik, dantza bi gaitek eta danbor batek, Lizarran betidanik izan diren musika tresnek, jotzeko prestatua dago. Ikuspuntu honetatik, badirudi Lizarrako Larraindantzak ez duela ez konplexutasunik ez historiarik. Baina, jakina, hori ez da horrela. Orain daukan egitura 100 urte baino gehiagotan zehar izandako aldaketa ugarien ondorioa da. Aldaketa naturalak izan ditu, beste dantza askok izan dituzten antzekoak, denbora berriei eta moda desberdinei, dantza talde desberdinetara edota gaita musikarien jotzeko moduari egokitzeko izandakoak. Larraindantzak makina bat aldaketa jasan ditu: zati batzuen desagertzea, beste batzuen agerpena, osatzen duten zatiak ordena desberdinetan dantzatzea...

**JATETXEA
ERRETEGIA**

- Enpresa bazkariak
- Bataio, Jaunartze, Ezkontzak
- Sagardotegiko menua
- Kuadrilako bazkari-afariak
- Eguneroko menuak

Kalbario gaina, 1 - Tel.: 943 60 45 62 / 699 61 14 24

aparra Erdiko kalea, 29
Tel.: 943 60 45 94

Jantziak eta pitxiak

Barrenkalea, 2
Tel.: 943 60 47 43

KRESALA

**GAZTE ETA HELDUENTZAKO PUNTAKO MODA,
UDABERRIKO ESKAINTZA PREST !**

Gaur, Lizarrako Larraindantzaren osasuna ezin hobea da.

Baina zein da larraindantzaren historia? Dantzari buruzko lehenengo agiria 1864 urtekoa da. Lizarrako Udalaren dokumentu bat da, non "La Voz de Navarra" egunkari nafarrak Ega hiriko "Gaitaren Dantza"-ri buruz idatzitakoa salatzen duen. Ez dago argi salaketa zertan gelditu zen, baina agiri horrek dantzaren eta honek Lizarran zeukan herrikotasunaren berri ematen du.

1903 urteko abuztuaren 27ra arte ez dago Lizarrako dantza herrikoi honen berri jakiterik. Egun hartan, Alfontso XIII erregeak hiria bisitatu zuen, Lizarrak harrera honetarako bere kaleak apaindu zituen eta hainbat gauzaren artean, Lizarrako dantzarik zaharrena, Larraindantza, eskaini zion. Gertakizun hau, hiri guztian banatu zen liburuxka batean biltzen da, dantzaren izaerari, egiturari eta dantzatzeko moduari buruzko idatzi batekin batera. Beraz, Gaitaren Dantza Zaharra, adinik gabekoa, izan ere ez baitago bere jatorria jakiterik, aipatu-tako liburuxkak dioenaren arabera, bere herrikoitasun eta sustraiderari esker, Lizarra hiriak erregeari opa ziezaiokeen opari egokiena izan zen.

Horretarako, Julian Romanoren seme Demetrio Lizarrako gaitariak, Lizarrako mediku zen eta herri ohiturak izugarri maite zituen Modesto Iribas jaunarekin batera, Lizarrako hainbat gazte bildu zituen hiriko dantza zaharrena haiei irakasteko. Horrela sortu zen Lizarran ezagutzen den lehendabiziko dantza taldea, Nafarroako zaharrenetako bat ziurrenik. Zein hobea, dantza erakutsi eta taldea gidatzeko, oinordeko zuzena baino, lehenago Lizarrako larrinetan dantzatzeko zen musika herrikoia betirako moldaketa idatzia utzi zuenaren semea, hain zuzen.

Bere antzinasuna azpimarratzeko, esan beharra dago XIX. mende bukaera eta XX.aren hasieran dantzaldietan dantzatzeko ziren doinuetatik –polka, mazurka, txotis, eta abar batek ere ez duela "Larraindantza" osatzen. Badago jota bati buruzko aipamena, hain dantzatua zenez kendu zutena.

1903. urteko dokumentu batean agertutakoaren arabera, aintzinako Gaitaren Dantzaren egiturak 5 urrats edo pausu zituen: katea, jota, fandangoa, boierak eta kalejira. Urte luzeak igaro ziren kultura mugimendurik gabe, urte gogorak eta latzak arlo guztietan Lizarrako gizartearentzat, 1933 urtera arte. Orduan, egoera hark larrituta, hainbat lizarritarrek, Elizaga gaitaria buru, "Larraindantzaren aldeko taldea" osatzea bultzatu zuten.

Ikaragarria da dantza batek halako ahaleginak eta bera erreuperatzeko talde baten sorrera bultzatzea. Talde txiki baina gogotsu honen helburu bakarra dantzari berriz ere bizia ematea zen, izan ere beste edozeinek baino hobea azaltzen baitzuen Lizarra herriaren nortasuna.

Horrela, bada, honi esker, Puyko Ama Birjinaren jaiegunean, 1933eko maiatzaren 25ean, Lizarrako dantza herrikoia berriro dantzatzea lortu zen".

Dantza kalejira bizi batekin hasten da, dantzariak aurkeztuz.

koadrila afariak, bazkariak, bataioak, eguneroko menua

MUTRIKU - DEBA ERREPIDEA
LARANGA AUZOA
Etxeke Telf. 943 60 31 17
Jatorre Telf. 943 60 31 67

SAN JUAN
MUTRIKU

Gizonezkoen
ileapaindegia

IMOTZ

Erdikokale, 34 - behea MUTRIKU Tel.: 943 60 41 62

SATURRARANGO KARTZELA GOGOAN

Urteak igaro diren arren, memori-an txertatuta gelditu dira Saturrarango kartzelako kontuak. Kontu latzak, gogorak, tristeak, ahaztezinak... Ekainaren 1ean berriz gogoratu eta berriz biziko direnak.

Gerra zibilaren ondoren, 1938tik 1944ra bitartean, 16 urtetik 83 bitarteko ehunka emakume pasa ziren Saturrarango kartzelatik. Espainiako herrialde guztietako emakumeak. 1940 urtean Mutrikuk 3500 biztanle zituen, horietatik 1700 preso zeuden Saturraranen. Urte berean, 104 lagun hil ziren Mutrikun, horietatik 53 Saturrarango kartzelan. 1938tik 1944rako al-dian 177 lagun hil ziren Saturraranen, 51 ume eta 126 emakume.

Saturraranen gertatutako izugarrikerien berri izango dugu Goizeko Izarra antzerki taldearen eskutik. Ahotsak, irudiak, musikak, mugimenduak, isiltasunak hartuko du lekua Zabielen. Herriar guztiok gaude gonbidatuta.

AKELARRE ANTZERKI TALDEA TAULA GAINEAN

Marisa Martinezek zuzentzen duen Akelarre Antzerki Taldeak aurten landutako lanak eraman zituen taula gainera Zabielen egin-dako agerpenetan. Hilaren 14an Ikastolako eta San Migueleko ikasleek beren ikaskideen antzezlanaz gozatzeko aukera izan zuten, eta hilaren 17an Zabielen ganbara bete zuten herriarrek.

Bejondeiela Marisari eta bere gazte-koadrilari! Mutrikun antzerkiak badu etorkizunik. Bai horixe!

ESKU-LAN TAILERRA

Udazkenean hasi ziren biltzen astearte eta ostegun arratsaldean (16:30etik 19:00etara), Zabielen kultur etxeko beheko aldean, adabakiekin jolasteko, orratza eta haria zitu-tzela lagun; eta, poliki-poliki, kopurua gehituz joan da, gaur hogeiren bat lagunera iritsi direla.

Europatik Ameriketara joandako kolonoek oihala zatiak berrerabiltzeko zuten ohiturari jarraituz, mundu osoan zabaltzen da "patchwork" teknika: txaplataz-txapla-ta kolorez beteriko ehun berriak egitearena.

Bartzelonan bizi den eta mutrikuar jatorria duen Maria Angeles Retuerto Manzidorren bidez heldu zen gure herrira, eta haren lagun batzuk animatu ziren aisialdirako tailer bat ireki eta martxan jartzera. Horrela, udalari egitasmoa aurkeztu, eta bere babesarekin jaso ondoren ireki zen tailer hau. Hogeiaurotan jarri zuten urte guztirako inskripzioa. Oihalak bakoitzak bereak eramaten ditu, eta sortutako ehuna bakoitzarentzat izaten da. Irail aldera, urtean zehar egindako oihalekin erakusketa bat antolatzen asmoa dute.

Giro berezi eta alai sortu da, eta badira tartean gantxiloa, puntua edo beste zerbait egitera joaten direnak ere, solas eder eta alaiaren truke. Planak eta ideiak bor-borka omen dituzte denen aurrean aurkeztu eta adosteko asmotan.

Kalaputxiren bitartez jendea animatu nahi dute eurekin parte hartzera, eta, diotenez, gizonetakoentzat ere atea irekita daude.

Mijoa JATETXEA

ASTE OSOAN EGUNEKO MENUA:

- Aste barruan 7 €
- Aste bukaeran 12 €

Mijoa industrialdea - Tel.: 943 604 464 / 943 603 180 - Saturrarán (Mutriku)

artizar

San Agustin, 10 behe - Mutriku - 943 60 36 55

masajeak baino askoz gehiago

INDEPENDENTZIA EGUNA

Ezker abertzaleak jakinarazi digunez, maiatzaren 24an osopakizun eguna izango da Mutrikun, Independentzia eguna izendatua.

Independentismoaren kriminalizazioaren aurrean urte osoan lanean diharduen jendearentzat egun berezi bat antolatu nahi izan da urteko nekeak arindu nahian, eta Ezker Abertzalea oinarri sozialarekin harremanetan jartzeko.

Horretarako eguerdian eta iluntze-gauean ekitaldi batzuk antolatu dira: Eguerdiko ordubatean kontzentrazioa izango da Goiko plazan, eta ondoren Independentzia plaza plaka jarriko da.

Iluntze aldean, zortzi eta erdietan, Zubixa plazan bertso saioa izango da, eta ondoren, bederatzi eta erdiak aldera, afari herrikoia frontoian. Afarirako tiketak Zubixan daude salgai 18 eurotan, eta 13 eurotan gazte zein langabetuentzat.

Herri giroan antolatu da eguna, ekitaldi berezirik gabe, herritarren presentzia eta gogoa egun ederra pasatzeko nahikoa izango direlakoan.

PLAZATIK GAZTETXERA 2008

Bertsolari gazteei plaza berriak eskaini eta bide batez gazte txeen arteko loturak sendotzeko asmoz, maiatzean zehar Deba bailarako hainbat gaztetxetatik dabil Plazatik Gaztetxera bertsolari gazteen VII. txapelketa.

Saio bakoitzean bertsolariak burutu beharreko lana: ofizioka hiruna bertso 8ko handian, ofizioka hiruna bertso 8ko txikian, koplatan launa koplata eta gai baten inguruan bi bertso doinu eta neurri librean. Buruz-burukoan ofizioka hiruna bertso hamarreko txikian. Hiru aurreaioetan eta finalean epaimahai bera izango dute bertsolariak.

Aurtengo Plazatik Gaztetxerako berritasuna, saioko irabazlea aukeratzerakoan dator. Izan ere, publikoak gustuko duen bertsolaria aukeratu ahal izango du bere bozka emanaz. Epaileren eta publikoaren erabakiak bat egingo balu, ez litzateke buruz-burukorik jokatu eta zuzenean sailkatuko litzateke bertsolaria, baina hala ez balitz eta bi aldeak bat ez baletoz epaimahaitik puntu gehien jasotzen duen bertsolariak eta publikoak aukeratutakoak buruz-buruko jokatu dute. Azken lan honetan puntuaziorik altuena lortzen duena izango da saioko irabazlea. Kanporaketa bakoitzeko irabazlea zuzenean sailkatuko da finalerako, eta gainontzeko hiru finalistak puntuazioaren arabera aukeratu dira.

Maiatzaren 9an Elgoibarko gaztetxean jokatu zen lehenengo kanporaketa eta bigarren maiatzaren 16an Debako gaztetxean. Maiatzaren 23an, hau da, gaur gauean, jokatu da Soraluzeko gaztetxean hirugarren kanporaketa.

Finala maiatzak 31n izango da Mutrikuko gaztetxean. Giro ederrean bertsoez goatzeko aukera paregabea daukagu, animatu eta hurbildu, adin guztietako gazteentzako ateak zabalik daude.

komikixa

Josu Ituarte "Pitxame"

BASERRITARREK MERKATUAN

Aspaldian aurkako haizeak dituzte baserritarrek beren soroetatik bizitza ateratzeko; baina, hala ere, temati jarduten dutenak ere badira, nahiz eta etsipenaren itzala hurbil sentitzen duten. Hor agertzen zaizkigu merkatu plazan beren lurretatik ateratako emaitzak beren bezero fidelei eskaintzen. Dozena erdi besterik ez dira, nahiz eta hurbildu garenean lau baino ez dugun aurkitu, eta eurekin solasean jarri nahi izan dugunean, erdi ihesi ibili zaizkigu Kalaputxin azaltzeko lotsaz; zer esanik ez, argazki kamera aurrean jarri diegunean; baina, bagenekien hurbilekoak genituela, eta laster prestatu zaizkigu gure galderei erantzuteko; zailagoa izan da kamerarena.

Nortzuk zarete oraindik merkatura etortzen zaretenak?

Gaur falta diren "Ube"ko Maritxu eta "Sagarminako" Pakita, eta gu lauok: Begoña "Bidekua", Mari Karmen "Ibiri"koa, Isabel "Aritza"koa eta "Arremieta"ko Begoña. Ez pentsa errepresentazio makala denik. Mari Karmen egunero etortzen da, eta besteok astearte edo asteazkenetan, eta ostiraletan guztiok.

Noren ardura izaten da inguruko soroak lantzearena?

Denetatik izaten da. Gizon gazteak baserritik kanpo bizitza atera beharrean izaten dira gehienetan, eta orduan etxeko-andreok gara ardura hartu beharrean aurkitzen garenak; dena den, zahartzen ere bagoaz batzuk, eta geure jubilatua ere ondoan izaten dugu. Gure ondoren ez dakigu zer gertatuko den, baina uste dugu gurekin bukatuko direla soroetako lanak: gazteak ez daude horretarako.

Zein produktu eskaintzen dituzue?

Pakita da frutak ekartzen dituenena, eta beste guztiok barazkiekin etortzen gara gehienbat. Hauek urte sasoiari dagozkionak izaten dira: urazak, porruak, tipulak, azak, babak, patatak, indiarrak eta ilarrak orain, adibidez, eta beranduago, zerbak, tomateak, piperrak, fruta apur bat... Horietaz gain, ardi esnea, gazta apur bat ere bai, eta horrelakoak ahal dugunean.

Denok ezagutzen dugu plaza, baina, zein da zuen iritzia dagoen egoerari begiratuta?

Zer esango dugu, bada: ez duela asko laguntzen merkaturia bizitzeko. Gure produktuak orain dela hirurogei urte bezala eskaintzen ditugu, banku baten gainean jarrita, eta inguruan frutategiak besterik gabe. Bezero askok hona etortzeari utzi

Sei baserritarrek eskaintzen dituzte beren produktuak merkatu plazan.

**KALBAIXO
JATETXEA**

TELEFONOAK:
 943 60 32 56
 943 60 30 16
MUTRIKU

BERISTAIN

DENDA LURRINDEGIA ESTANKOA

943 60 35 44

diote; arrandegia eta harategia itxi zirenetik nabaria izan da beherakada. Bestalde, sartu eta begien aurrera agertzen zaigun ikuspegia ez da batere atsegina: apurtutako pertsianak, zikinkeria..., zer gehiago esan, etorri eta ikusi besterik ez dago.

Bezeroak aipatu dituzue; nolakoak dira?

Zer nahi duzue guk esatea? Laudorioak besterik ez dugu gure bezeroentzat, beraientzat ez balitz, ez ginateke hemen egongo. Egia esan, ohiturak asko aldatu dira, presaka bizi da jendea, eta ez dago astirik janariak erosteko ere. Merkatu handi eta gero eta handiagoetara joan, autoa bete, eta eginak dituzte asteko erosketak. Ez dago patxadarik merkatura etorri, produktuak begiratu, prezioak galdetu eta tratua egin ondoren egunerokoak erosteko; gutxi gelditzen dira horrelakoak. Etortzen zaizkigun gazteek ez dakite traturik egiten, eta egia esan, horren falta nabaritzen dugu, hori baitzen gure merkatuen saltsa.

Nola ezartzen dituzue prezioak?

Hemen gure artean komentatzen ditugu Tolosa eta Ordiziako merkatuetan erabilitakoak, eta haiek izaten ditugu erreferentzia, eta normalean, zerbait azpitik ibiltzen gara. Hala ere, gure produktuen berri ondo dakigu, noizko eta zein kalitatekoak diren, eta garbi daukagu gure bezero urri eta preziatu horiek ezin ditugula inoiz engainatu, geure buruaren kontra jardungo genuke eta.

Ohiturak asko aldatu dira janaria erosteko orduan.

Aurkeztuta dituzuen gaien prezioak emango al zenizkigukete?

Jakina. Begira: patatak euro bat kiloa; urazak, lau rogei zentimo; intxaurrak, hiru eurotan; porru txorta, euro bat; tipula txortak, berdin; baba, bi eurotan; arrautzak, bi euro eta hogeita hamabost zentimo; ardi esnea, bi euro botila; gazta, hamalau euro bakoitza; indiarak, hamabi eurotan kiloa; eta menbriloa zazpi euro.

Eta zu zein baserritakoa zara, diogu txantxaz, Mari Tere Ansorregiri?

Ondo dakizue zuek nik kresal lurrina daukadala nire azalean, baina hemen jarduten naiz hauei laguntzen. Normalean Sagarmínako frutak saltzen egoten naiz, baina gaur, hemen bueltaka ari den Mari Karmen bajan dagoenez, hura ordezkatzeko nago.

Amaitzeko, zer nahi diezue esan Kalaputxiren irakurleei? Aprobetxa ezazue gutxienez propaganda egiteko.

Erretolika zealeak bagina zerbait asmatuko genuke, baina zer nahi duzue esatea, bada: ondo bizitzea opa, eta ea urte askoan ikusten garen. Guk geure ahaleginak egingo ditugula hona etortzen, nahiz eta gero eta zailago gertatzen zaigun. Askok aldatu beharko du egoerak gure ondoren beste batzuek merkatuari jarraipena eman diezaioten.

Gure ondoren, zaila izango da merkatuak jarraipena izatea.

PANADERIA OKINDEGI

GREGORIO AZBUE

ETXEKO TEL. 943 60 43 17
DENDAKO TEL. 943 60 36 43
OKINDEGIKO TEL. 943 60 45 12

POTERO

Mutrikun ileapaindegia berria !

raia
arrañaga

Pertsonalizatu zure irudia
ANIMATU ZAITEZ!!

Astelenetik-Ostiralerara 10:00-13:30
15:30-20:30
Larunbatak 9:00-14:00

San Agustín, 10 behea - 943 02 92 86

DOMINGO IBAIBARRIAGA KALEA

HERRIA ZABALTZEKO BALIO IZAN ZUEN KALEA

Denok dakigu Mutriku herria zaharra dela. Hain zuzen ere, datorren urtean, 2009 urtean, Gaztelako erregeek gure herriari herri-gutuna eman ziola 800 urte beteko dira. Horrek esan nahi du lehenagotik ere bazela gurean populazio gune bat, auskalo noiz sortua.

Lehenago bestela izango bazen ere, Erdi Aroan hartutako itxura gaur egunera arte ailegatu zaigu eta ertaroko herri adierazgarria dela esan genezake, handi-handian: mutur batean eleiza (lehen Beheko plazan zegoena), erdiko kalea, goiko kalea eta beheko kalea.

Baina herriak hazi egiten dira, eta gurea ere bai, kale berriak sortuz. 1948 urtean Domingo Ibaibarriaga kalea zabaldu zen. Baina nor izan zen Domingo Ibaibarriaga?

APAIZA

Domingo Francisco de Ybaybarriaga Arechaval Markina-Xemeinen-Ziortzan jaio zen 1800 urtean, eta Elosua auzoko apaiza izan ondoren, 1826ko azaroaren 20an hartu zuen Mutrikuko parrokiaren bikarioetza. Berrogeita zortzi urte luzetan herriko eta parrokiako bikario izan ondoren, 1874ko azaroaren 15ean hil zen.

1825 urtean Juan Manuel Uzin jauna bitarteko bikarioa zen parrokiaren, eta bikario ofiziala aukeratzeko oposizioak deitu zituzten. Oposizioetarako bi apaizek eman zuten izena: Carlos Martinez de Sicilia eta Domingo Francisco Ibaibarriaga Aretxabal.

Carlos Martinez jaunak Burgoseko Metropolitari eskatu zion Iruñeako Sinodoak bikarioaren izendapena bertan behera lagatzeko, eta parrokiaren ardura hiruko bati emateko. Baina gotzainak ez zuen halakorik proposatu, eta gaineratu zuen oposaketa haiek burutzen ez baziren berriz publikatuko zirela bikario ofiziala izendatu arte.

Gauzak horrela, oposaketak aurrera eramane ziren; Carlos Martinez, izena eman arren, ez zen aurkeztu, eta Domingo Ibaibarriagak bikain notaz gairitu zituen.

Iruñeako gotzaindegia udalari agindu zion hamabost eguneko epean herriko bikarioa zein izango zen erabaki behar zuela. Aurrekari guztiak aztertuta, Mutrikuko Udalak Domingo Francisco Ibaibarriaga izendatu zuen herriko bikario.

Bikario berriaren agintaldiak iraun zuen ia mende erdian bikarioetza betebeharrak eta egintzak asko izango baziren ere, seguruenik garrantzitsuenak Jasokundeko Amaren Parrokia amaitu izana izango zen.

1843ko abenduaren zortzian, Ama Birjinaren Sortze Garbiaren egunarekin batera, eleiza berriaren lanak bukatutzat eman ziren eta bedeinkatu egin zen. Bedeinkapenaren ondoren, lehen meza eman zen Te Deum abestuta eta jainkoari eskerrak emanaz. Hori guztia, orain dela 165 urte.

KALEA

Herriak hasi egiten dira, eta gurea ere gaur hasten doan bezala lehenago ere hasi zen. 1940ko hamarkadan herriak izan zuen halako hazkunde bat, eta horren ondorioz kale berriak ere sortu ziren. Horietako bat izan zen elizaren atzealdeko kalea.

1847 urtean Angel Odriozolak, Juventud Mariana de Motrico elkartearen izenean, kaleari Calle de la Asunción izena ematea proposatu zuen, baina 1948ko apirilaren 22an Mutrikuko Udalak aho batez erabaki zuen "...plaza edertzeko, gurdien zein ganaduaren zirkulazioa bideratzeko eta lehenago infekzio fokoa zen tokia osasuntsuago jartzeko balio izan duen kalea Domingo Francisco Ibaibarriagaren kalea izendatzea." Akta berean jasotzen dira izendapen hori egiteko arrazoiak. Kalearen izena erakutsiko zuen plaka eta izendapenaren arrazoiak jasoko zituen plaka ekainaren 29an, San Pedro egunarekin batera, jartzeko erabakia ere hartu zen.

Han daude horman jarrita plaka biak, duela hirurogei urte jarriak, herritarrok eta bisitatzen gaituztenek jakin dezagun Domingo Ibaibarriaga nor izan zen.

Ez litzateke txarra izango San Pedro egunean jarritako plaka horiek dotoretzea, letrak pintatuta-edo, bide batez ondoan euskarazkoak jarrita, eta gure historiaren une hura gaurkotzea zein modu kolektiboan oroitzea.

Xabier Basterretxea "Txordo"

Iturriak: Donostiako Elizbarrutiko Artxibo Historikoa eta Mutrikuko Udal Artxiboa.

hitza

maiatzaren 18ra arte jasotakoak

EGIN ZAITEZ Lea-Artibai eta Mutrikuko

hitza KO
HARPIDEDUN!

- ▶ 8 orrialdeko kalitateko egunkaria, euskaraz
- ▶ Zugandik gertu gertatzen dena kontatuko dizugu
- ▶ 2006an Harpidedun Txartelarekin zozketa berri ugari!

Egunean 0,20 zentimoren truke

DEITU 94 616 82 02ra!

DAMIAN USANDIZAGA, astilleroan hasitako kamioilaria

Ez da bizitza arrunta izan, ez eta ere singularra agian, baina kilometro asko egin ditu aurrera begira, bai errealitatetik zein ikuspegi figuratibotik begiratuta ere. Ausart jokatzeari tokatu izan zaio zenbait egoerari aurre egiteko, eta gaur, patxadaz, adinaren talaiatik begiratzean bere aurpegian irri bat azaldu da.

Nondik hasiko gara Damian?

Bizitza guztiak hasten dira negarrez, eta nirea ere hala hasiko zen; baina, berezitasun batekin: amak ere negar egin zuela ni jaiotzean, 1925eko abenduaren biko hartan.

Hiru hilabete nituela ekarri ninduten gero nire gurasoak izango ziren Migel Azpiazu eta Maria Aranburuk beren etxera, eta goiko plazan, lur soroetatik bizi zen familian bizi izan nintzen etxeko beste bat bezala. Bost urtetatik hamarrera eskolara, eta ondoren aitari laguntzen soroetan.

Hamahiru urte nituen astillerora joan nintzenean lanera.

Nolakoa zen urte haietan astilleroa?

Gerra denbora zen han lanean hasi nintzenean, eta, unegorenean ez, baina astilleroa oraindik goi- goian zebilen lan aldetik. Bostehunen bat enbarkazio zituen eginak Pedro Manuel Egañak; ez zegoen orduan maila horretako astillerorik inguruan, eta hiru ontzi mar txan izaten genituen: bi baxurarako eta hiru-garrena arrasterako. Azken hauek hogei-ta hamar bat metrokoakizaten ziren eta gehienak Pasai-arako. Hilean behin, ontzi bat uretaratzen genuen han lanean ari

ginen berrogeita hamar bat langileok. Pedro Manuelenarekin batera, baziren ontzi txikiagoak egiten zituzten "Zapata zuri" eta Zumalabeneko astilleroak ere.

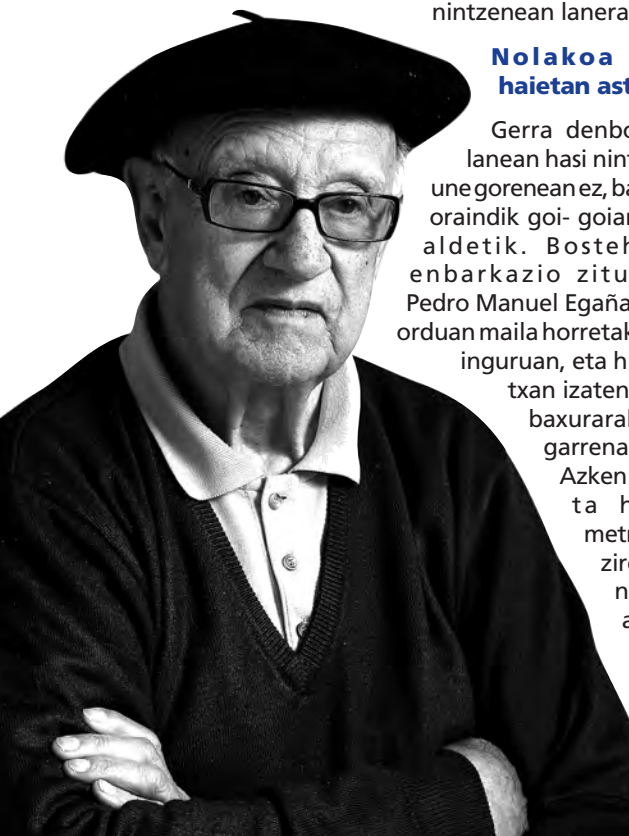
Konta ieazkiguzu ontzi eraikuntzako xehetasunak.

Guk kroskoa egiten genuen, dena egurrezkoa. Planoak itsas ingeniari batenak ziren, eta Jose Egurbide "Joxe Txiki" zen, gizon azkarra benetan, plano haiek gauzatzeko ardura zuena. Kostilak egiteko haritz okerren enborrak ziren prezia tuenak, eta zatika egin eta mihiztatu edo ensanblatzen genituen. Entablazioa egiteko pinu gorria eta Gineako egurrak erabiltzen genituen. Ondoren, entablazioaren arteko tarteak istinkatu edo "kalapeteatu" beharra zegoen. Algodoi edo itzuparekin hari lodiak egin eta trintxa motzak erabili aztertzen ziren tartearen erdiraino, eta ondoren kanpotik masilla eta barnetik galipota ematen zen. Kraskoa ondo lixatu ondoren pintatu, eta barne aldetik eta beheko aldean zementua zerrautsez nahastua botatzen zen, ura sartzea eragotzi eta ontziari egonkortasuna emateko.

Horrela jarraitu nuen sei urtetan eta soldata hobe eskaini ondoren Zumalabenean egin nituen soldadutzara joan bitarteko bi urteak. Han sei gizonezko eta lau emakume aritzen ginen kanoak, piraguak eta erraketak egiten. Urtean kanoa bat eta ehun bat piragua ateratzen genituen, eta mundu guztiko frontoietarako erraketak.

Bitarte horretan zerbait garrantzizkorik ere gertatu zitzaizun.

Bai, soldadutzarako deia zela-eta, hogei urterekin enteratu nintzen nire deiturak Usandizaga Beobide zirela, benetako amarenak, eta Ambrosio García "Txikito Bergara" ren anaia ren laguntzari esker jakin nuen Donostian jaioa eta Buen Pastorren bataiatua nintzela, eta Zizurkilgo haurtzaindegian egondakoa. Sasoi hartan, batetik bestera mugitzeko aukera handirik ez zegoen, eta abaguneak ere murriztak; baina, horietako baten, Donostian etxerako trena galdu, eta izeko bate-nean geratu behar izan nuen lotan. Hurrengo egunean,

JARRI-TOKI
Jatetxea

- Eguneko menua eta karta
- Familia giroko bazkariak
- Enpresa bazkariak
- Ezkontza, bataio, Jaunartze...

Tel. 943 60 32 39 MUTRIKU

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

Mutrikura orde, Zizurkilgo haurtzaindegira joatea erabaki nuen amaren berri jakin nahian. Hango mojek oso ondo hartu ninduten, eta jakinarazi nire ama bizi zela, Asteasun.

Herri horretarako bidea hartzea izan zen hurrena, eta herriko bikarioengana aurkeztea; bazekien nire berri, eta bere etxean egoteko agindu zidan, nire amak ikusi nahi ninduen jakin bitartean. Mahai baten alde batean jarrita nengoen, bikarioa jarri zen erdian, eta ama mahaiaren beste aldean esertzean, elkarren begiak bat egin eta negarrari ekin genion. Handik aurrera idatziz jarraitu genuen harremana, beti ere hango bikarioa eta hemengo Don Pello bitarteko genituela, eta noizbehinka, erdi ezkutuan, Ibarra ikusten genuen elkar. Horrela jarraitu genuen sei bat hilabetez, soldadutzara joan arte, eta hara dirua ere bidaltzen zidan. Esan beharra dut asko sufritutakoa zela nire ama, bai nire jaiotza zela eta, baita gerora ere, senarra fusilatu baitzioten gerra garaian. Bigarren aldiz ere ezkondu zen, eta orain hilabete batzuk ezagutu ditut ezkontza horretako lau arreba, ni baino hogeit bat urte gazteagoak.

Askok esan dut nire ama biologikoaz, baina aitortu behar dut nire benetako ama Mutrikukoa izan dela beti: ez dut sinisten odolaren teinkada horretan. Ama ezagutu nahi nuen, eta pozik; baina, berriro diot, nire ama beti Maria izan da, Altxotarra izatez.

Eta soldadutzan?

Zorte ona...! Afrikako Tetuanera! Manuel Urreisti "Kakatza" izan nuen bidaia lagun. Bi urte eta erdi pasatu genituen, eta han bildu zitzaigun, baita ere, Balda Illarramendi. Denera ohitzen gara, eta hara ere bai; kanoak egiten nituen, ahal nuen neurrian, eta dirutxo ederra ateratzen nuen aurrera egiten laguntzeko. Esan behar dut, tartean, bost hilabete pasatu nituela Donostiako ospitale militarrean, izandako istripu bat eta "entxufeak" zirela medio. Ceutan Barasoaingo mutil bat egin nuen lagun, eta haren laguntzak nire bizitzari bira oso bat eragin zion.

Nola da hori?

Lasto tratuan ibiltzen zen hura, eta kamioilari ibiltzea

eskaini zidan; bostehun fardo kargatzen nituen kamioian, eta fardo bakoitzeko pezeta bat izaten zen niretzat: Zumalabe-nean irabazten nuena baino askoz gehiago. Horri esker, laster erosi nuen kamioi bat, eta nire kontura hasi. Ondoren arrainekin ibili izan naiz urte askotan batera eta bestera, orduko errekorak hobetzen: bederatzi ordu egin nituen behin Bartzelonara hamar mila kilo arrainekin! Garai hartan arrandegia ere jarri nuen.

Tartean bada, hala ere, etenik, ezta?

Denticirekin batu nintzen arrain garraiorako sozietate bat eginez, eta hala jardun sei urtetan nire bazkidearekin arazotxo bat izan nuen arte, eta Venezuelara joatea erabaki nuen Jose Mari "Artista" lagun nuela. Urtebete soilik egin nuen Caracasetik bostehun kilometrora zegoen "Punto fijo" errefinerian. Ondo irabazten zen, baina bizimodua eta giroa txarrak ziren niretzat. Berriro Mutrikura etorri, eta lehengo lanean jarraitu nuen erretiratu arte.

Baina, hala ere, ez zinen egonean gelditu.

Ez. Gustuko nuen lanari heldu nion orduan: txibitarako motorrak egiteari. Etxabea horrelako hamazazpi egitera heldu nintzen, bost bat metrokoak, ondoren saltzeko.

Eta politikan egindako bidaia?

Ez dut gustuko bide hura gogoratzea. Siglekin baino pertsonekin sinistu izan dut gehiago, eta orduan ere, zerbait ezberdina egin genezakeen asmoz aurkeztu ginen; baina, utzi bere horretan.

Zer egiten duzu gaur egun?

Adinari tokatzen zaiona: osteratxoak eginez, arkitekto eta injineru lanak, eta taberna inguruko solasalditxoak gehienbat. Bizitza arrunta, kezak alboratuta.

Eskerrik asko, Damian, Kalaputxiri egin diozun harreragatik!

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AKOZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxe: 943 60 31 03

MUTRIKU BERDINTASUNAREN BILA

Berezko jarrera beharko litzatekeenaren bila

Eusko Legebiltzarrak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legea (2005eko martxoaren 2ko Euskal Herriko Aldizkari Ofiziala) onartu zuenetik, legeak administrazio publikoa berdintasunari erreparatzera behartzen du. Mutrikuko Udala ere, hortaz, behartze horretan sartuta dago, eta ez dio, ez, muzin egingo herriko emakumeen berdintasuneranzko bideak zabaltzeko duen obligazioari. Horren berri iza-tearren jo dugu Goiatz Minguez Mugerzarengana, berdintasun teknikari lanetan udaletxean diharduen emakume ermuarrarengana. Bide batez, gure herrian hainbat eta hainbat urtetan berdintasun hori al-darrikatzen jardundako emakumeak ere ez ditugu ahaztu nahi izan, eta beraiegana ere jo dugu zer-bitzu honen inguruan duten iritzia jasotzeko.

BERDINTASUN ZERBITZUA

Berrdintasun Legea gure herrietara ekarri behar zela kusirik, Debegesak aurrea hartu zuen eta eskualdeko udalei proposamena egin zien modu bateratuan jarduteko. Eibarko eta Ermuako udalak gai horretan nahiko aurreratuta dabilzala ikusita, martxa berean aurrera egin zezaketen herriek bat egin eta abian jartzea erabaki zen. Horrela, Mutriku, Deba eta Elgoibarko udalak batu eta elkarrekin abiatzea erabaki zuten.

Debegesatik bultzatutako Berdintasunaren gaiari era mankomunatuan heldu zitzaion, eta, Gipuzkoako Foru Aldundiak emandako dirulaguntzarekin, Elgoibar, Deba eta Mutrikuko udalerrietan Berdintasunaren diagnostikoa eta ekintza plana egiten hastea erabaki zen. Horretarako, Murgibe Aukera Berdintasunerako Aholkularitza enpresarekin herri bakoitzaren-tzako zerbitzua kontratatu zen. Mutrikuk, hortaz, astean egun bateko presentziako zerbitzua izango du urtebetez, momen-tuz.

Goiatz martitzenetan izaten da udaletxean, goizeko 9etatik ordu biak arte.

Goiatz, berdintasun teknikaria

Orain arte, Mutrikuko berdintasun egoeraren diagnostika bi mailatan egin da. Batetik, udaletxe mailan; bestetik, udalerri mailan. Udaletxeak amaituta dago eta udalbatzak 2007ko maiatzean onartuta. Udalerrri mailakoa udarako amaituta egotea espero da. Aurrera begira, asmoa da Udalbatzak udalerriko berdintasun planeko diagnostika eta ekintza plana onartzea, ondoren plan hori garatzea helburu hartuta.

Harremanetarako:
berdintasuna@debegesa.com

Diagnostikoa eta ekintza planaren diseinurako zerbitzu mankomunatuak kontratatu zuten Elgoibar, Deba eta Mutrikuko udalek, eta hiru herrietako udaletxeetan eskaintzen dute berdintasun zerbitzua. Mutrikun, martitzenero izaten da udaletxean teknikaria, Goiatz Minguez Mugerza, goizeko bederatzietatik ordu biak artean, eta barixakuetan Debegesak Eibarren dituen bulegoetan izaten da.

Berdintasun zerbitzuak, goian adierazitakoak kudeatzeaz gain, herritarrentzat, eta batez ere emakumeentzat, erreferentzia puntua izan nahi du guztiei berdintasunari buruzko eta, oro har, emakumeen inguruko gai guztiei buruzko laguntza eskaintzeko. Goiatzekin harremanetan jartzeko, martitzenetan udaletxeko bigarren pisura joan daiteke edo 943603244 telefonora deitu, eta gainerako egunetan berdintasuna@debegesa.com korreo elektronikora idatz daiteke. Goiatzek gustura atentuko zaituzte.

GAUR ARTEAN ERE BAI

Berdintasun zerbitzua martxan dela adierazi dugu, baina gure herrian, Mutrikun, berdintasunaren gaia ez da atzo goizekoa. Izan ere, badira urteak, hogeita bost inguru ere bai, emakume mutrikuarrak gizartean emakumeak zituen gabeziei eta arazoei erreparatu eta horiek konpontzeko aldarrikapenak egiten hasi zirela.

Gaur egun 50 urte bueltan dabilzan emakumeen belaualdian, ia-ia herri guztietan zegoen emakume taldea, eta gurean ere bai, 8-10 emakumeko taldea asteen behin biltzen zena. Abortoa, bikoteen banaketan ondoriozko egoerak, dibortziatzeko pausuak, umeen kustodiak... Orduan ere baziren arazo horiek, eta askotan emakumea zurtz geratzen zen, nora jo ez zekiela. Hortxe ari zen emakume taldea horren inguruan lanean, herriko emakumeei laguntzen arazo horiei guztiei konponbidea emateko.

Garai haietatik hona aldaketak izan dira gizartean, emakumeak lan merkatuan txertatu dira, gizonezkoen inplikazioa handitu egin da, administrazioak bitarteko gehiago jarri ditu..., eta beharbada horregatik moteltze bat izan zuen mugimendu feministak.

Gaur egun, ematen du berriz ari garela emakumeak mugitzen eta emakumearen gaur egungo kezken inguruan lanean. Horren haritik esan behar da asteotan izan direla Emakumeen Topaketak eta 1500 andra inguru batu direla gai horiez jarduteko. Emakumeen aurkako indarkeria, emakumeak bere buruarekiko agintea izatea, edota etxeko gaisoak, ezinduk

edo zaharrak zaintzearen ardurarena bezalako gaiak izan dira hizpide. Horra aurrerantzean lanean jarraitzeko arlo batzuk.

Udalak berdintasun teknikari mankomunatuak jarri izana aurrerapausatzat hartzen dute, nola ez. Andren ustez, hobe litzateke egun bakarra mugatu baino egunero zerbitzua izatea, baina horren beharra gaurko andrek erakutsi behar dute. Beharbada kezkak dituzten emakumeak soltean ibili beharrean, elkartu egin beharko ginateke, lehengo eta oraingo, emakumeak dituen beharrak eta aldarrikapenak bideratzeko.

Duela 25 urteko arazo batzuk oraindik konpontzeko daude; abortoarena, adibidez.

Aurrerapausua da udalak berdintasun teknikaria jarri izana.

FUTBOLEAN, NESKAK NAGUSI

Mutriku futbol taldeko neskek Aste Santua igarotzeko formula bikaina aurkitu zuten. Batzuk Frantzia aldera (Cognac) abiatu ziren bitartean, besteak Katalunian (Malgrat del Mar) igaro zituzten egun haiek. Hona hemen egun gutxi batzuk igarotzeko errezeta bikaina: futbola eta jai giroa.

Bidaiatzeko egun aproposa martxoaren 19ko asteazken hura. Futbolzaleak futbolaz eta giroaz gozatzeko irrikitan atera ziren bertotik. Aurretik bost bat orduko bidaia Kataluniara, bederatzi bat ordukoa Frantziara. Bertan, ondorengo egun haietan igaroko zituzten lehiakideak zain: Amerikarrak, italiarrak, belgiarrak, leku guztietako jendea.

Gero eta futbol txapelketa gehiago antolatzen dira garai horretan. Mutriku Futbol Taldeko neskek urtero hartu izan dute parte txapelketa hauetan, futbol taldeak urtero jasotzen baitu Cognac-eko futbol txapelketara joateko gonbidapena. Dagoeneko badira lau urte lehen aldiz Cognac-eko futbol txapelketan parte hartu zutenetik. Gaztetxoenek, kadete mailako neskek, ohiturari jarraituz Frantzian igaro zituzten opor egun haiek. Nagusiek txapelketa berri baten parte hartzeko aukera izan dute. Hauek lehenengo aldiz joan dira Magret del Mar-eko futbol txapelketara. Batzuk zein besteak finean aritu direla ezin ukatu.

Egun horiek iritsi aurretik badago zer prestatua. Bidaia hauen kostua ez denez merkea izaten, zenbait ekintza antolatu behar izan dituzte dirua atera ahal izateko. Zozketa antolatzeaz gain, telebistako programetan egon dira ikusle moduan. Hortik laguntzatxo bat izan dute, bultzadatxo bat bidaia egin ahal izateko.

Autobusean nahikoa ordu igaro ondoren iritsi ziren Bartzelonako probintzian dagoen kostaldeko Magrat del Mar herrira. Goizez futboleant jolasteko aprobetxatu eta arratsaldez inguruak ezagutuz ibili dira. Lehenengo egunetan herria ezagutu zuten, hurrengo egun haietan beraien lehiakideak izango zirenekin batera. Ostatu berean zeuden txapelketako partehartzaile guztiak, mutrikuarrak tartean. Bartzelona hiria apur bat ezagutu ondoren, Camp Nou izan ziren Bartzelona eta Valladoliden arteko partidua ikusten. Konturatu orduko, etorrerako eguna iristear zen. Partiduetan emaitza onenak lortu ez arren, txapelketa irabazi zuten gure neskek. Amerikarrek eta Lituaniarrek txapelketa bertan behera utzi baitzuten.

Gaztetxoanak ere primeran aritu dira. Hauek gurasoen laguntzaz, autoz joan dira Cognac-eraino. Cognac Bordenetik ehun bat kilometrora dagoen herrixka dugu. Bertan emakumeen futbol txapelketa antolatzen da urtero, dagoeneko neskek beterano xamarrek direla ere esan genezake. Inguruko herriak Frantziako

Aurtengoan, Bartzelonan eta Cognac-en izan dira mutrikuarrak.

Kirol Berri

Zure arrakasta posible da

Mutrikuko Kiroldegia - 943 60 31 75 Debako Kiroldegia - 943 19 22 62

Yoga
Aireto Dantza
Gimnasia Ritmica

www.kirolberri.com

Kirolerako eta jai giroarako egun ederrak pasa dituzte.

herri tipikoak dira. Bertan koñaka egiten da, hortik bodega desberdinak bisitatzearena. Baita koñaka dastatzearena ere. Txapelketa berdineko bi mailatan hartu dute parte, kadete eta nagusien mailan. Kadete mailako partidu guztiak irabazi ondoren, txapeldun suertatu dira neskak.

Itzulera ez zen erraza izan kirolarientzat, baina etxera itzuli eta izan dute zer eginik, ligako partiduekin jarraitu baitute, oraingo honetan hemengo txapelaren bila.

Esperientziaz hitz egiteko eta gozatzeko Mireia Andonegi atezainarekin izan da Kalaputxi. Bost urtez aritu da Mireia futboleant. Lehenengo bi urteetan aretoko futboleant aritu zen. Jarrian, kadeteen taldean aritu da bi urtez. Aurten lehenengo urtea du nesken talde nagusian. Gainera, ligan gol gutxien jaso duen atezaina dugu berau.

ELKARRIZKETA

Mireia Andonegi Mutrikuko futbol taldeko atezaina

Malgret parrandazaleen herria omen da, zer moduzko giroa bertan?

Txapelketa egiteko giro aproposa. Denok hotel berean geuden eta sekulako giroa zegoen. Partiduetan, aldiz, ez zegoen ikuslerik. Herrian bertan ez ginen luzaroan egon, alde batera eta bestera ibili ginen eta primeran.

Errepikatzeko modukoa?

Bai noski, primeran pasatu genuen eta. Geure artean, taldekide eta entrenatzaileekin oso ondo moldatu ginen eta igarotako egunak oso-osorik aprobetxatu genituen.

Cognac ala Bartzelona?

Bartzelona. Cognac-en ere oso ondo pasatu nuen joan den urtean baina Kataluniako txapelketak benetan merezi izan du. Hotelean geunden, askoz ere erosoago, eta futbol partidu gutxiago jokatu ditugu. Beraz, denbora libre gehiago inguruak ezagutzeko Hala ere, batean zein bestean gure arteko giroa ona den bitartean, primeran pasatu izan dugu.

Agurne Elorza

PAGOAGA S.A.

iturgintza - berogintza - gasa
igeltsaritza - aroztegia

Tel.: 943 74 02 79 - 943 74 05 12

Faxa: 943 74 35 65 / e-mail: pagoagasa@euskalnet.net

San Antolin, 13 - 20870 ELGOIBAR

Zure establezimenduaren berri
mutrikuar guztiei emateko...

KALAPUTXI

Luardo etxea, behea · Barrenkale, 12 · Tel. 635748393
kalaputxi@topagunea.com

ALDAPA IGO EZINIK

Ematen zuen inoiz ez zela iritsiko, baina azkenean heldu da: kurtsoa bukatzeaz dago!!

Urtean zehar horrenbeste ardura eta neke igaro ostean ikasturteari amaiera emateko momentua ailegatu zaigu. Hasiera gogorra izan bazen, amaiera gogorragoa izan daiteke. Izan ere, urtean zehar gogor lan egin dutenentzat bidea ez da hain aldapatsua izango, baina gehienontzat iritsi da gure "Tourmalet"a.

Gainera, laugarren mailako ikasle on kasuan faktore gehiago daude, guztia korapilatu egiten da ikasketa eta guzti. Azkeneko azterketak iristear daude eta gogor saiatu beharko dugu kurtsoa gainditu ahal izateko. Behin graduatua lortuta, gure estresa bukatuko delakoan gaude. Hala ere, ikasketez aparte, beste gauza asko ditugu antolatzeke eta egiteko.

Bihar, maiatzak 23, 4. DBHko ikasle on moda desfilea egingo da Miruaitz frontoian. Desfilea kurtso bukaerako bidaiarako dirua lortzeko modu bat da. Ia kurtso osoa pasatu dugu egun hau prestatzen. Gabon ondoren hasi ginen zein abesti egingo genituen pentsatzen eta, egia esan, sekulako "kaos" a izan zen ez baikinena inola ere ados jartzen. Hortik hasita, arazoak gehiagora joan dira gaur arte. Jada, gainean dugu desfilea, eta oso urduri gaude. Horrenbestearainokoa da urduritasuna, desfilea ondo prestatzeko askotan

konturatu gabe ikasketak albo batera uzten ditugula. Izan ere, ilusioz, gogotsu eta indarrez ari gara prestatzen eta espero dugu guztia ondo ateratzea.

Kurtso gogor honi bukaera emandakoan iritsiko zaigu erlaxatzeko eta erabat deskonektatzeko momentua: ikasketa bidaia. Salou izango da gure helmuga. Bertan hainbat gauza egingo dugu: Bartzelona hiri ederra bisitatuko dugu, eta Port Aventura parke tematikora joango gara adrenalina guztia askatzera, besteak beste.

Urte osoan zehar lan asko egin ondoren opor zoragarriez gozatzea merezi dugu... Ez al duzue uste?

**JULEN RUIZ, IRATXE ZABALA eta
ANDER EGAÑA**
Institutuko prentsa-tailerreko ikasleak

ITSASOAREN AZALETIK HONDORAINO

Mutriku betidanik izan da itsasoari lotutako herria, denok dakigunez. Jose Antonio Gaztañeta eta Cosme damian Txurruka izan dira, beharbada, gure herriaren izena itsaso zabaletan barrena eraman duten izen handienak, baina horiekin batera, hamaika izan dira itsasoan eta itsasotik bizitako andra-gizonak.

Gaur egun beharbada gainbehera etorri da itsasoarekiko lotura hori, baina hainbat eta hainbat lagun datoz oraindik gure herrira itsasoarekin harremana izatera. Horietako asko, Buceo Euskadi urpekaritza taldeak eskaintzen dien aukera baliatuz.

Buceo Euskadi Euskadiko enpresa bat da. 25 urte baino gehiago daramatzate urpekaritzaren munduan sartuta eta kalitatezko urpekaritza zentroa da. Buceo Euskadik Mutrikun daukan zentroa, Eusko Jaurilaritzak homologatua da, eta horretaz gain, beste zazpi ere baditu estatuan zehar barreiatuak.

Buzeatzearen gaiari buruz informazio gehiago lortzeko, Jose Luis Aperribai Mutrikuko Institutuko irakaslearengana jo dugu. Jose Luisek hainbat urte daramatza urpekaritza praktikatzeko eta leku askotan ibili da. Berak informazioa emateaz gain, argazki batzuk pasatu dizkigu itsasoa zein zoragarria den erakusteko.

Nondik ibiltzen zara buzeatzen?

Gehienbat Mutriku eta Ondarru bitartean.

Zer ikusten duzu?

Itsas aingirak, abakandoak, arrain txikiak, koralak, algak...

Zein leku interesgarri ikusi dituzu?

Dena da interesgarria. Alde handia dago hemengo kostaldearen eta Mediterraneoaren artean.

Zein lekutan praktikatu izan duzu urpekaritza?

Mediterraneo itsasoan, Kantauri itsasoan, Ozeano atlantikoan, eta Egipton.

Non gomendatzen duzu urpekaritza praktikatzeko?

Ikasteko Mediterraneo itsasoa da lekurik onena. Ikusteko, aldiz, leku guztiak dira politak, ederrena Karibe itsasoa.

Zein animalia mota ikusi dituzu Ozeano Atlantikoan?

Argeloteak; bertan bakarrik daude.

Eta Kantauri itsasoan?

Denetarik, politenak animalia txikiak.

Mediterraneoan?

Tanborilak, Meroak...

Egipton?

Marrazoak; bizitzan ikusi ditudan bakarrik. Dortokak, lehoi arrainak...

Non gustatuko litzaizuke buzeatzeko?

Maldibetan, Indonesian, Filipinasen...

Zein animalia mota gustatuko litzaizuke ikusteko?

Gehienbat balea. Baina itsas zaldia ere asko gustatuko litzaizuke ikustea oraindik ez baitut bat ere ikusi. Itsas zaldi bat ikustea oso zaila da, txikiak baitira eta ezkutan egoten dira.

Norekin joaten zara buzeatzeko?

Lehen, hasieran, Buceo Euskadirekin joaten nintzen. Oso tratua ematen dute. Hasiera batean urpekaritza ekipoa alokatu egiten nuen, orain neurea daukat.

Zenbatetan joaten zara?

Astean behin joaten saiatzen naiz.

Zure ekipoa zerbait espeziala al dauka?

Betaurrekoak graduatuak ditut. Ur azpian erabiltzeko ordenagailua daukat; gaur egun asko erabiltzen da non zehar zabiltzan jakiteko.

Esaten dute ur azpitik irten baino lehenago zerbait egin behar dela, azalduko al zeniguke?

Bai, konpresioa egiten da. Botilako haizea zenbat eta beherago, konprimatuago dago. Txarra da bat-batean igotzea. Ondorioz gaixotasun asko gerta daitezke: tronbosia...

Uretatik atera baino lehenago, derrigorrezko geldialdi bat egin behar da azaletik bost metrora. Hiru minutuz egon behar da bertan barruko haizea estabilizatzeko. Ur azpian denbora gehiago egon ahala, geldialdia denbora gehiagokoa izan behar da.

Arriskutsua al da praktikatzeko?

Komeni da poliki joatea. Itsasoaren egoera ondo dagoenean sartu behar da... Bare dagoenean, leku seguruetan... Beti beste pertsonarekin joatea komeni da. Zerbait gertatzen bada, laguntza bat izatea hobe da.

Zerk erakarri zizun urpekaritza praktikatzeko?

Betidanik gustatu izan zait. Telebistan hasi nintzen ikusten eta asko gustatu zitzaidan. 14 urte daramatzat buzeatzen gutxigorabehera.

IRATXE ZABALA, JULEN RUIZ, LEIRE GOLZARRI
Institutuko Prentsa-tailerreko ikasleak.

DON JOSE, BIZITZA OSO BAT MUTRIKUARRAK ZAINTZEN

Don Jose Arrunategi medikuarengana abiatu gara, herriko sendagile ezaguna. Gutako asko aspalditik ezagutzen gaitu eta elkarriketa honen bitartez berari buruz zerbait gehiago jakin ahal izateko hurbildu gara. Eskerrak eman nahi dizkiogu zapatu batean bere kontsulta pribatuan jaso eta gure galderak erantzuteagatik. Ondorengo galderak egin dizkiogu eta hauek dira hitzak:

Nongoa zara?

Perun dagoen Catacaos Piura herrikoa.

Zer gogoratzen duzu zu bizi zinen herria buruz?

Gauza asko. Herria, kotoi landak, bertan lan egiten dutenak eta herritarren apaltasuna.

Hemen bizi zara familia osoarekin, edo bertan duzu norbait?

Ez, hemen bizi naiz familia osoarekin.

Zenbat urterekin etorri zinen Mutrikura?

17 urte nituela, 18 betetzeko.

Zergatik etorri zinen Mutrikura?

Santanderren, Torrelavegan, ospitale batean lan egiten nuen. Nire neskalaguna Bergarara etorri zen gurasoengana eta Mutrikun mediku bezala lana zegoela ikustean, hemen geratu nintzen.

Bueltatu zara zure herrira azkenaldi honetan?

Azkenaldi honetan gutxiago bueltatu naiz. 10 urte noa bertara joan gabe, urte honetan joateko asmoa daukat.

Noizbait damutu zara zure herritik joateaz?

Ez, beharrezkoa zen.

Non ikasi zenuen mediku izateko, hemen edo zure herrian?

Perun ikasten hasi nintzen, baina Zaragozan ikasten jarraitu nuen eta bertan bukatu nituen ikasketak.

Zergatik egin zinen mediku?

Gabezi eta pobrezi handia zegoelako eta bertan jende asko hiltzen delako ez gaixotasunagatik, baizik eta ez dutelako beharrezko dirua mediku eta medikamentuentzako; ideia horrekin egin nintzen mediku.

Ezberdina al da mediku izatea Mutriku bezalako herri batean?

Egoeraren arabera, ni ospitale batean egon naiz baina orain Mutrikun nago lanean. Nahiago dut Mutrikun lan egitea. Aurkitzen edo nahi duzunaren arabera.

Jubilatzean zure herrira bueltatzeko asmorik ba al daukazu?

Ez, baina nire emazteak bertara joatea nahi du, baina nik ezetz esaten diot, baina berak esaten dit nire lurra dela eta berari, bertako jendea nolakoa den gustatzen

zaiola, beste mundu bat da. Gabezi eta pobrezi barruan bertako jendea oso noblea eta irekia da. Baina ni bertara joatean gaizki pasatzen dut hori guztia ikustean eta gainera, bertan poliziekin eta apai-zeekin eztabaidan ibiltzen naiz, hemen gertatzen ez zaidan bezala. Orduan, emazteari esaten diot bertara joan eta horrela egoteko ni ez naizela zoriontsu izango, zoriontsu naiz bertakoa den nire jendearekin egotean eta nire gaztaroko kaleak igarotzean.

Hauexek dira Don Josek esandako hitzak, eskerrak eman behar dizkiogu berriz ere, elkarriketa hau egiten uzteagatik eta espero dugu gure gaixoak sendatzen urte asko irautea.

AITOR ROMERO eta ANDER PATO
Institutuko prentsa-tailerreko ikasleak

ESKALATZEA LAGUNEN ARTEKO BIDAIA EGITEA DA

Gorka Apaolaza Mutrikuko institutuko irakasle eta eskalatzaile sutsuarekin hitz egin dugu eskalatzaileen mundua hobeto ezagutzeko. Askotan ibiltzen da gure inguruko mendietan eskalada praktikatzeko, eta horregatik pentsatu dugu bera dela egokiena mundu honetaz hitz egiteko.

Zer da eskalada? Zure hitzekin azaldu.

Harritik gorantz igotzea da, horretan ez dago mugarik.

Zeintzuk eskalada-mota daude? Zein da gehien praktikatzeko dena?

Inguruko paretetan ibiltzen gara. Bi eskalada mota daude: Kirol-eskalada eta mendi-eskalada. Bigarren hau arriskutsuagoa da, bertan norberak jarri behar dituelako seguruak.

Ze material erabiltzen dira? Garestiak al dira? Zailak al dira lortzen materialak?

Material bi bereizten dira, kirol eskaladan eta mendi eskaladan erabiltzen direnak. Kirol eskaladan soka mehe bat eta arnesa da garrantzitsua; mendi eskaladan, aldiz, bi soka lodiago, arnессendo bat eta katuak beharrezkoak dira. Harrietan seguruak ipintzea ezinbestekoa da, horregatik uste dut harri eskaladako materiala garestiago irteten dela.

Eskalada mundua nola dago?

Gaur egun modan jartzen ari den kirol bat da; egia esan, gazte gutxi ikusten da eta 25 urtetik gorakoak gehiago animatzen dira eskalada egitera, gehienbat helduak. Nik uste dut modan jartzen ari den kirol alternatiboa dela.

Jende asko aritzen al da eskaladan Euskal Herrian? Talde batean sartuta al zaude?

Ingurunekeo lurraldeekin konparatuta Euskal Herrian jende asko ibiltzen da, batez ere mendi giro handia dagoelako. Eskaladaren oinarria mendia da eta mendiko zailtasunei aurre egiteko kirol eskalada ikasten hasi nintzen. Egia esan, Euskal Herrian maila handia dago, ikusi besterik ez dago munduko txapelduna den Patxi Usobiaga. Nahiz eta kirol eskalada praktikatzeko hasi, mendian harri eskalada besterik ezin da egin. Talde bat gara 18 bat pertsonakoa. Gaurko gazteek bezalako lokal bat dugu eta bertan eskaladan aritzen gara.

Zein motatako eskalada da errazena? Eta gaitzena?

Harri eskalada da oinarria. Normalean jendearentzat hori da oinarri. Beno, ni mendian ibiltzen hasi nintzenean konturatu nintzen leku batzuk ezin nituela igo eskalada ikasi gabe, horregatik hasi nintzen kirol-eskalada egiten eta ondoren, harri eskaladara salto egin nuen. Negua iristen denean, izotza egoten denez, izotz-eskalada praktikatzeko beharrezkoa da. Zailtasunak denetan daude, gutxiago edo gehiago.

Fisikoki ondo prestatuta egon behar al da harkaitz bat igotzeko?

Zailtasunak daudenez entrenatu beharra dago. Ni neu aste bukaeran joaten naiz mendira eta astelehenetan rokodromoan aritzen naiz.

Eskalada munduan zer da garrantzitsua?

Niretzat zaletasuna da: lagunekin egon, barre batzuk egin... Azken finean lagunaren arteko bidaia bat da niretzat, mendia ez da eskalatzeko bakarrik. Mendia gaizki dagoenean eskiak hartu eta eskiatzen jais-ten gara.

Arriskutsua al da eskalada mundua? Nola dago segurtasun maila eskaladan?

Arriskutsua da. Adibidez, kirol eskaladan istripu bat izatea oso gaitza da seguruak paretetan jarrita daudelako. Mendi eta izotz eskaladan, berriz, errazagoa da istripua izatea, zeren norberak jarri behar baititu seguruak, eta gaizki jarritik gero istripua izateko arriskua handiagoa da.

Zein da eskalatzeko tokirik onena Euskal Herrian?

Onera zuri satisfazio gehien ematen dizun mendia da, ez dauka zertan Euskal Herrikoa izan. Euskal Herriko leku bat esatekotan Nafarroa esango nuke, eskalatzeko mendirik hoberenak han daudelako.

Gure inguru honetan zenbat toki daude eskalatzeko?

Inguru asko daude. Ni etxetik bost kilometrora dagoen herri batera joaten naiz, Ataunera. Eskola txiki polit bat dago bertan. Nafarroa aldean hogeitak kilometrora daukat mendirik politenak. Eta kostatik joanda, hoberena Zumaian dago nire ustez. Kopuru aldetik, Nafarroan daude gehien klimaren eragina dela eta.

NAHIA ARRIETA eta RUBEN GARALDE

Institutuko Prentsa tailerreko ikasleak

YOLI

Maiatzaren 16a egun berezia izango zenuela espero dugu, zure urtebetetzea izan zelako. Muxu asko eta besarkada handi bat famili guztiaren partez, batez ere Gari eta Mararen partez.

XUA

Maiatzaren 2an 2 urte bete ditu etxeko sorgin txikiak. Zorionak, beretzat! Muxu handi-handi bat famili guztiaren partez!

ANDONI

Zorionak gure mutil jatorrari, maiatzaren 16an 8 urte bete dituelako. Muxu potolo bat etxeko denon partez, eta batez ere Alainen partez.

MANEX

Zorionak lehenengo urtea bete duen gure izar txikiari. Ttipi-ttapa, ttapa-ttipi lau hankatan kontuz ibili! zure familia handiaren partez.

ENERITZ

Maiatzaren 31n urte bat gehiago. Muxu asko eta besarkada handi bat famili guztiaren partez, pastelak zure kontu! Ondo pasa! Batez ere Mararen partez, Zorionak!

IBON

Zorionak maiatzaren 6an zure urtebetetzea izan delako eta batez ere arazoan aurrean erakusten duzun indarragatik. Amado-Eraiz familiak, eta bereziki Enekok, Zorionak!

PILI KATXO

Erdiko kaleko larrosari zorionak bere 87. urtebetetzean.

TIO JOSE INAZIO

Maiatzaren 20an zure urtebetetzea izan denez, muxu asko eta besarkada handi bat zure familiaren partez. Oso ondo pasa urte berria, eta badakizu, bazkaria zeure kontu! Ja, ja, ja...

SOLE eta Mª SOL

Zorionak zuen izenari ohore eginez eguzkia bezain politak, maitagarriak eta langileak zaretelako. Ea zelebrazio edar bat preparamen deuen! Matxo bat familiakoen partez.

JOSE LUIS ETA GAIZKA

Aitxona Jose Luis eta iloba Gaizka, zoriondu nahi ditugu apirilak 11n heuren urtebetetzea ospatu zutelako. Muxu asko bikote "Isasiko" guztien, eta batez ere Oneka eta Izaroren partez.

MOILAKO KRISTO

Makinatxo bat istorio kontatu digute Tranpakale hasieran, behe aldean, dagoen moilako Kristo honi buruz. Etxapean bizi den laurogeita sei urteko Dolores Ulaziak beren gurasoengandik jasotakoak ditu xehetasun gehien, eta harexi jasotakoa azalduko dizuegu.

San Juan eta Maria alboan dituen Kristo gurutzean hartzen duen horma-hobia etxea eraikitzearekin batera egin omen zen; ohitura handia egon omen da bere aurretik pasatzean Aitaren eta errezen bat egiteko, oraindik ere gutxi batzuk mantentzen dutena, eta azpiko itsulapikora diru apur bat botatzeko. Jasotako dirua Galbaixorako izaten zela, eta horren ardura eta horma-hobia mantentzearena, etxapeko edo ingurukoek izaten zutela; Maria Pantxika zela berak gehien oroitzen duena.

Burugabeko santuei buruz, dio hasieran ez zuela gaur aurrealdean duen kristalezko babesa, eta Debako karabinero bat arrain eroatera etorri zen baten, mozkorturik edo ez daki nolako burutazio batek jota, erositako abrinekin jo omen zituen santuak eta buruak kendu. Arben aurkitu omen zuten hurrengo egunean hilda bere abrinak inguruan zituela. Harrezkero, lau bat aldiz konpondu omen zituzten buruak; baina, konpondu hala erortzen omen ziren. Gertakari horren ondoren jarritakoa omen da kristalezko babesa.

Beste batzuk kontatu digute sasoi bateko "txori haundi" (hamar zentimo) batekin garitxoak igurtzi eta Kristori errezo bat eginez, hurrengo egunean desagertua zela garitxoa. "Atxili" ere, bakarra omen zen "entzima de Kristo" bizi zena.

Aipagarria den beste anekdota bitxi bat ere kontatu digu Doloresek, Valentziako estudiante batzuegandik jaso. Etxe hori "casa escabechería" ere deitua izan zen inoiz, eta Bizente Ferrer santua, bere bidaietako baten, Mutrikuko kaian sartu, eta etxe horretako laugarren solairuan igaro omen zuen gaua: beren etxean hain zuzen.

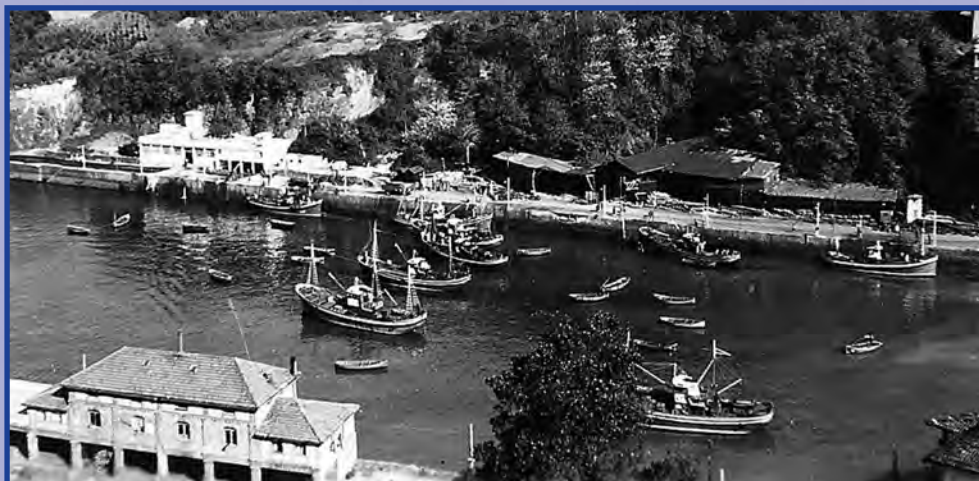

argazki zaharrak

Txanbeleneko Reina de la Paz eta Gran Txanbelena itsasontzietako marinela Gijonen, 1960ko urriaren 5ean

Ezkerretik hasita, aurrean: Leonardo Oianguren "Kaxku", Pako Ozkorta "Kotxorro", Romualdo Sustaeta "Katxas", Jose Juan Arreitunandia, Xabin Arrizabalaga, Isidro Arreitunandia "Tolon", Antonio Oianguren "Okon", Luxio Uranga "Arno" eta Martxiel Arrieta. Atzean, Solabarrieta itsasontziko bi ondarrutar, bat Miel "Mutua".

MUTRIKUKO PORTUA 1960 URTEAN

Argazkian gure moila zaharra nola aldatu den ikus daiteke. Besteak beste, Pedro Manuelen sasoi bateko astilleroa, hainbat enbarkazio jaiotzen ikusitakoa.

Lurdes Sustaetak lagatako argazkixak.

IÑIGOBELEN
konde 3 - tfnoa. 943603701

argazki lanak
erretoke digitala
diseinu grafikoa
fotokopiak zuribeltzean/koloretan

euskal preso eta iheslariak etxera

ANSORREGI

Oinetakoak

Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42

HISTORIA JARDUNALDIAK

GAIA: *Guda Zibila*

Maiatzak 27, martitzena

- *Tras un largo silencio* dokumentalaren emanaldia.

Zabiel kultur etxean, 19:00etan

Maiatzak 29, eguna

- *Mikel Errazkin* arkeologoaren hitzaldia, gorpuak ateratzeko egin diren indusketei buruzkoa.

Zabiel kultur etxean, 19:00etan

Ekainak 1, domeka

- **Saturraran 1938 – 1944 antzezlan**
GOIZEKO IZARRA Antzerki Taldea
Zabiel Kultur Etxean, 19:00etan

Maiatzak 23, barixakua

- Institutuko ikasleen **MODA DESFILEA**
Frontoian, 22:00etan

Maiatzak 31, zapatua

- **Plazatik Gaztetxera VII**
Finala Mutrikuko Gaztetxian

Ekainak 8, domeka

- **ARNO IV. MENDI LASTERKETA ETA MARTXA**

8:00etan oinezkoak irtengo dira.

10:00etan saltakalariak irtengo dira.

13:30ak aldera, sari banaketa

Antolatzailea: **BURUMENDI MENDI ELKARTEA**

Ekainak 23, astelehena

- San Juan bezperako sua

2008 URTEKO MENDI-IRTEERAK

• **EKAINAK 15**

Atarratze-Madalen-Maule.

• **UZTAILAREN 4a, 5a ETA 6a**

La Sarra-Wallon aterpea-Mercadau-Panticosa.

- Antolatzailea: **BURUMENDI MENDI ELKARTEA**

<http://www.burumendi.org>

ODOLA EMATEKO EGUNAK

**Ekainaren 20a, barixakua
Abuztuaren 22a,
barixakua**

18:00etatik 20:00ak arte Anbulategian

Antolatzailea: **MUTRIKUKO ODOL-EMALEEN ELKARTEA**

LEA-AR-TIBA

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960

Mug: 659 879 268

Miñoa poligonoan salmentarako eta alokatzeko bulegoak.

INFORMAZIOA:
Ibaitarte poligonoa, 5
20870 ELGOIBAR (Gipuzkoa)
Tel.: 943 74 11 26 - Fax: 943 74 41 14
E-mail: debabeheko@industrialdea.spt.es

DBH amaitu ondoren

Batxilergoa ikasi ondoren

Goi-Mailako Zikloen ondoren

**Heziketa Zikloak
Erdi-Maila**

2 urtez

- Mekanizazioa
- Makineria eta linea eroanbideen instalazioa eta mantenimendu elektromekanikoa

**Heziketa Zikloak
Goi-Maila**

2 urtez

- Proiektu mekanikoen garapena
- Mekanizazio bidezko produkzioa(*)
- Industri ekipoen mantenimendua(*)

BERRIA:

(*) IKASI eta LAN 3 urtez
Irakaskunta eleanitza

**IMH Ingeniaritza
Eskola**

2 urtez + 3 urtez = eman 50ekoa!

- 3 urtetako lan esperientzia
- Ikasi eta lan txandakako metodologia
- Ikasketak ordaindu lanean irabazitakoarekin
- Boloniako Itunean indarrean dagoen titulu europar ofiziala

Titulua: Ingeniaria

Ate irekiak:

Maiatzak 31, larunbata – goizeko 11:00etan

IMH - Azkue auzoa, 1 - 20870 Elgoibar - Tfnoa. 943 74 41 32 - imh@imh.es - www.imh.es

Vitoria Optika

OPTIKARIA - OPTOMETRISTA

>>OSAKIDETZAKo graduazioak eta begi-azterketak egiteko kolaborazio akordioa daukagu.

>>IGUALATORIOA, FREMAP eta MUTUALIArekin deskontuak.

>>Graduazioak eta audiometriak etxean bertan ere egiten ditugu.

Audifonoen osagaiak - Altimetroak - **Audifono digitalak** - **Audifono analogikoak** - **Audiometriak** - Barometro digitalak - Eguzkitarako osagarriak - Higrometroak - Igerileku eta kiroletarako betaurrekoak (graduatuak edo ez) - Ikusteko laguntza bereziak - Iparrorratzak - Konponketak - Lan babeserako betaurrekoak - Lupak - Mikroskopiaok - Pilak - Podometroak - Prismatikoak - Teleskopioak - Termometroak - Ukipen lenteak (kolorezkoak e.a.) - Zarata, bainu eta lo egiteko tapoiak.

Tel: 94 613 41 38 – email: mvitoria@cnoo.es

Iparkale, 1 – ONDARROA

MUTRIKUKO HAURRESKOLA

**ETOR ZAITEZTE
GU EZAGUTZERA!!**

MATRIKULA KANPAINA Maiatzaren 19tik 30era

- > Haurreskola Publikoa 0-2 urteko haurrentzat
- > 11 hilabetetan 11 orduz zabalik
- > Hileko kuotak ordaintzeko diru laguntzak (bekak)
- > Plaza kopuru mugatua

Ate irekien eguna: Maiatzaren 14a (asteazkena) 10:15-11:15 / 16:30-17:30

- > Telefonoa: 943 60 41 19
- > E-maila: mutriku.mutriku@haurreskolak.net
(Goizeko Izarra Ikastolaren barruan gaude)

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

HEZKUNTZA SAILA